HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המקנא פרק ראשון סוטה ו.

מי קא רמינן עליה. למינקטה בעל כרחיה לימא לימרין ליה מצות יבום קודמת למצות חליצה אבל בהא מסור למימר ליה וממילא למצוות קרא למסור ליבמה לית ליה יבום והויא כאשת אח במקום מצוה: **הכתוב קראו אחר.** למי שנוטלה ואת אמרת שלא בעל כרחיה: **מתניתא.** שגרשה ראשון שמצא בה ערות דבר ושילח כו' לא תמיכה להשתא נמי אחר הוא ואין בן זוגו של ראשון: **בעל כרחיה.** לזה נמשכה וקרמית ליה עליה במצות יבום: **גזיבה דהאי.** אחיו של זה: **כשם טוב הוא קיימא.** ואיכא למימר הלכה כב"ש ואין קרוי אחר אלא הנושאה מתוך מלמעלה או גירושין על מי שקלקלה תחתיו: **רבא אמר.** האי דקתני מתניתין ולא מתייבמת ק"ו לשם נאסרת בשתיהן זו במותר לה בבעלה שהיה מותר לה ונתקלקלו עכשיו הניחוהו ליאסר עליו: **נאסור לה.** להיינו יבמה שהוא אסור לה בחיי בעלה לא כל שכן שנאסרו נשואי הראשון שלא להתייבם מכח תורת יבום: **שקדם אח האלמנה.** שהיה אסורה עליו: **לא התייבם.** מכח ק"ו זה לא נאסרה כו'. ולקמן מפרש מאי נאסרה ומאי מותר לה הלא אסור היה מתחילתו: **אלא.** הכי פריך השתא כהן שנאסרה ונאסרה עליו בשאט נפש אבל השתא ישראל מותרת לכתחיל: (במדבר ה) **וטיל לא** נתפשה הא נתפשה מותרת ומדכתיב וטיל מיעוטא הוא ומשמע דיש אחרת שתפילו נתפשה אסורה: **ויש לו אחיו.** מאביו והוא חלל שנולד לאביו מן הגרושה ונתחלל מן הכהונה ומותר בנשים הפסולות לכהונה כדכתיב בכהנים הנותנין פסולות ולא יחלל זרעו (ויקרא כא) אלמא זרעו חלל: **לא התייבם.** מק"ו זה לא נאסרה בבעילה זו לבעלה שהיה מותר לה ביבמה השמור לה בשומה שעה לא כ"ש שנאסרו עליו ישומי אחיו שלא ליבמה מכח גזירתו: **ליבא חיפורא.** ונלכו הוא היתר גמור ואין זה ק"ו. אבל בזיקת בלון שהבעל והיבם שוין בחיסור זה לא היתה מתניו הוי ק"ו שהרי ממנה נישואין הראשונים היו מוקפת ליבום ואם על הבעל נתקלקלה ק"ו ליבם: **מתני' לאחוי בכרומה.** א) לא הוי כהן: **ושבעלה לא עליה בדרך.** לשוב לין המים כודקין אותה כלקמן (דף כא.) ונקה האיש מעון) בזמן שהאיש מנוקה שלא נא עליה מאחר שנאסרה עליו אז לאשה שהיה מותר אח עושה אין האשה מנוקה מעון לין המים כודקין את אשתו: **גמ' עיינן.** הניח לנו לתיץ ממתניתין: **סוטה שיש לה עדים במדינת הים.** שראו שנטמאה **ועד אין נא.** לע"ג דלרבנין לעיל [ב:] לעד אחד נאמן בסוטה ולסוטה וללית שלא תשתה ולית להו הכי אלא בעד אחד לפנינו ולמד שלא תשתה: **וזכה לה.** ופסיטא לתקורה בתרומה (ג) להא תנא ליה התוא טמאה טני: **הלא נאסר דשמא'.** ומיבעיא לשמועינן הלא מחזקינן להו בשקרי על אשר לא בדקוה הטיס: **שפיר.** ומשום הכי לא מחזקי' להו בשקרי דמשום דהוו ידעי נא לא בדקי לה מיא: **וכו' סגיא לה.** לתמר לקמן (דף כ.) זכות תולה במיס הטרים: **וקמיפלגי.** רב שמת ורב יוסף: **במתנוונה.** לקמן (דף כא:) גבי שמת שתלה לה זכות: **זכות תולה.** שלא יצתה בטנה מיד לאביל אינה יולדת לעולם ואינה מצטנת: **הלא מתנוונה ובולת.** מיתה לתוך אביל במתנוונה לא מיפלוג דכל מי שזכות תולה לה מתנוונה היא וזו הוחיל ולא מתנוונה לא תלה לה זכות הלא שהיה לתויר ליבדק כלל משום עדים: **ורב יוסף סבר.** לתויר ליבדק היא הלא זכות תולה לה ואי משום הלא מתנוונה הא מני רבנן היא לתמר לקמן [כ.] זכות תולה לה לקבורי לא הויא מתנוונה כלל: **מדהה אתה** ה) **כח המים כפני הנשים.** הלא יהו ירחות מהם להודות שהיא טמאה ולא יטמא שם הקדוש על המים: **ואי אימא.** דיש לה עדים לא מיבדקה השתא נמי על ידי זו נמי אימא לעז על הטהורות שאמנו כו': **מדזכות לא תליא.** משום הלי טעמא לחיים הוא לעז על הטהורות עדיים נמי לא תלו: **שמנחותיהן נשרפות.** מנחות קנאות שלה עשירית האיפה קמח שעורים נשרפות למטה על גית הדשן שמין לחויות ליקרב ולא לפדות וליכא למולין:

מי קא רמינן עליה בעל כרחיה ואיכא דאמרי אמר רב יוסף ו) **הכתוב קראו אחר** א**שאין** (ו) בן זוגו של ראשון שזה הוציא רשעה מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו ואת אמרת תתיבם נמי יבומי אמר ליה אבי אלא מעתה נשאת לאחר ומת בלא בנים לא תתיבם דהכתוב קראו אחר גביה דהאי מיהא בשם טוב הוה קיימא רבא אמר ג) ק"ו אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן אמר ליה אבי אלא מעתה כ"ג שקידש את האלמנה ומת ויש לו אח כהן הדיוט לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן נאסרה הא אסירא וקיימא מותר לה אסור לה הוא אלא אשת כהן שנאנסה ומת ויש לו אח חלל לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן ב)אונם בישראל מישראל שרי וגבי דהאי ג) (מיהא) ליכא איסורא: **מתני'** ג)ואלו אסורות מלאכול בתרומה האומרת טמאה אני לך ושבאו עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ד) ושבעלה בא עליה בדרך: **גמ'** ה) אמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת ואנהר לן עיינין ממתניתין סוטה שיש לה עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה מ"ט דאמר קרא [ו] ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה [ז]דליכא דידע בה לאפוקי הא דהא איכא דידע בה ואנהר לן עיינין ממתני' דקתני ושבאו לה עדים שהיא טמאה דאתו עדים אימת אי נימא מקמי דתשתי ד) זונה היא אלא לבתר דשתאי אי אמרת בשלמא אין המים בודקין אותה שפיר אלא אי אמרת מים בודקין אותה תיגלי מילתא למפרע דסהדי שקרי נינהו אמר ליה רב יוסף לעולם אימא לך מים בודקין אותה והא אימור זכות תולה לה במאי קמיפלגי במתנוונה דרבי ו) דתנן רבי אומר זכות תולה במים המרים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף שהיא מתה באותה מיתה רב ששת סבר בין לרבי ובין לרבנן הויא מתנוונה ורב יוסף סבר לרבי הויא מתנוונה לרבנן לא הויא מתנוונה מתיב רב שימי בר אשי ז)ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר זכות תולה במים המרים ח)מדהה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ואתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שתלה להן זכות ואם איתא יש לה עדים במדינת הים נמי אתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שיש להן עדים במדינת הים לר' שמעון קאמרת לר' שמעון מדזכות לא תליא עדים נמי לא תלו מתיב ט)רב ואלו שמנחותיהן נשרפות האומרת

מי קא רמינן עליה בעל כרחיה. הכתוב קראו אחר. שגרשה ראשון שמצא בה ערות דבר ושילח כו' לא תתייבם להשתא נמי אחר הוא ואין בן זוגו של ראשון אם ישלחנה וקרמית ליה עליה במצות יבום: **גזיבה דהאי.** אחיו של זה: **כשם טוב הוא קיימא.** ואיכא למימר הלכה כב"ש ואין קרוי אחר אלא הנושאה מתוך מלמעלה או גירושין על מי שקלקלה תחתיו: **רבא אמר.** האי דקתני מתניתין ק"ו לשם נאסרה בשתיהן זו במותר לה בבעלה שהיה מותר לה ונתקלקלו עכשיו הניחוהו ליאסר עליו: **נאסור לה.** להיינו יבמה שהוא אסור לה בחיי בעלה לא כל שכן שנאסרו נשואי הראשון שלא להתייבם מכח תורת יבום: **שקדם אח האלמנה.** שהיה אסורה עליו: **לא התייבם.** מכח ק"ו זה לא נאסרה כו'. ולקמן מפרש מאי נאסרה ומאי מותר לה הלא אסור היה מתחילתו: **אלא.** הכי פריך השתא כהן שנאסרה ונאסרה עליו בשאט נפש אבל השתא ישראל מותרת לכתחיל: (במדבר ה) **וטיל לא** נתפשה הא נתפשה מותרת ומדכתיב וטיל מיעוטא הוא ומשמע דיש אחרת שתפילו נתפשה אסורה: **ויש לו אחיו.** מאביו והוא חלל שנולד לאביו מן הגרושה ונתחלל מן הכהונה ומותר בנשים הפסולות לכהונה כדכתיב בכהנים הנותנין פסולות ולא יחלל זרעו (ויקרא כא) אלמא זרעו חלל: **לא התייבם.** מק"ו זה לא נאסרה בבעילה זו לבעלה שהיה מותר לה ביבמה השמור לה בשומה שעה לא כ"ש שנאסרו עליו ישומי אחיו שלא ליבמה מכח גזירתו: **ליבא חיפורא.** ונלכו הוא היתר גמור ואין זה ק"ו. אבל בזיקת בלון שהבעל והיבם שוין בחיסור זה לא היתה מתניו הוי ק"ו שהרי ממנה נישואין הראשונים היו מוקפת ליבום ואם על הבעל נתקלקלה ק"ו ליבם: **מתני' לאחוי בכרומה.** א) לא הוי כהן: **ושבעלה לא עליה בדרך.** לשוב לין המים כודקין אותה כלקמן (דף כא.) ונקה האיש מעון) בזמן שהאיש מנוקה שלא נא עליה מאחר שנאסרה עליו אז לאשה שהיה מותר אח עושה אין האשה מנוקה מעון לין המים כודקין את אשתו: **גמ' עיינן.** הניח לנו לתיץ ממתניתין: **סוטה שיש לה עדים במדינת הים.** שראו שנטמאה **ועד אין נא.** לע"ג דלרבנין לעיל [ב:] לעד אחד נאמן בסוטה ולסוטה וללמד שלא תשתה ולית להו הכי אלא בעד אחד לפנינו ולמד שלא תשתה: **וזכה לה.** ופסיטא לתקורה בתרומה (ג) להא תנא ליה התוא טמאה טני: **הלא נאסר דשמא'.** ומיבעיא לשמועינן הלא מחזקינן להו בשקרי על אשר לא בדקוה הטיס: **שפיר.** ומשום הכי לא מחזקי' להו בשקרי דמשום דהוו ידעי נא לא בדקי לה מיא: **וכו' סגיא לה.** לתמר לקמן (דף כ.) זכות תולה במיס הטרים: **וקמיפלגי.** רב שמת ורב יוסף: **במתנוונה.** לקמן (דף כא:) גבי שמת שתלה לה זכות: **זכות תולה.** שלא יצתה בטנה מיד לאביל אינה יולדת לעולם ואינה מצטנת: **הלא מתנוונה ובולת.** מיתה לתוך אביל במתנוונה לא מיפלוג דכל מי שזכות תולה לה מתנוונה היא וזו הוחיל ולא מתנוונה לא תלה לה זכות הלא שהיה לתויר ליבדק כלל משום עדים: **ורב יוסף סבר.** לתויר ליבדק היא הלא זכות תולה לה ואי משום הלא מתנוונה הא מני רבנן היא לתמר לקמן [כ.] זכות תולה לה לקבורי לא הויא מתנוונה כלל: **מדהה אתה** ה) **כח המים כפני הנשים.** הלא יהו ירחות מהם להודות שהיא טמאה ולא יטמא שם הקדוש על המים: **ואי אימא.** דיש לה עדים לא מיבדקה השתא נמי על ידי זו נמי אימא לעז על הטהורות שאמנו כו': **מדזכות לא תליא.** משום הלי טעמא לחיים הוא לעז על הטהורות עדיים נמי לא תלו: **שמנחותיהן נשרפות.** מנחות קנאות שלה עשירית האיפה קמח שעורים נשרפות למטה על גית הדשן שמין לחויות ליקרב ולא לפדות וליכא למולין:

האומרת **טמאה אני לך.**

מי קא רמינן עליה בעל כרחיה ואיכא דאמרי אמר רב יוסף ו) הכתוב קראו אחר א**שאין** (ו) בן זוגו של ראשון שזה הוציא רשעה מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו ואת אמרת תתיבם נמי יבומי אמר ליה אבי אלא מעתה נשאת לאחר ומת בלא בנים לא תתיבם דהכתוב קראו אחר גביה דהאי מיהא בשם טוב הוה קיימא רבא אמר ג) ק"ו אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן אמר ליה אבי אלא מעתה כ"ג שקידש את האלמנה ומת ויש לו אח כהן הדיוט לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן נאסרה הא אסירא וקיימא מותר לה אסור לה הוא אלא אשת כהן שנאנסה ומת ויש לו אח חלל לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן ב)אונם בישראל מישראל שרי וגבי דהאי ג) (מיהא) ליכא איסורא: **מתני'** ג)ואלו אסורות מלאכול בתרומה האומרת טמאה אני לך ושבאו עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ד) ושבעלה בא עליה בדרך: **גמ'** ה) אמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת ואנהר לן עיינין ממתניתין סוטה שיש לה עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה מ"ט דאמר קרא [ו] ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה [ז]דליכא דידע בה לאפוקי הא דהא איכא דידע בה ואנהר לן עיינין ממתני' דקתני ושבאו לה עדים שהיא טמאה דאתו עדים אימת אי נימא מקמי דתשתי ד) זונה היא אלא לבתר דשתאי אי אמרת בשלמא אין המים בודקין אותה שפיר אלא אי אמרת מים בודקין אותה תיגלי מילתא למפרע דסהדי שקרי נינהו אמר ליה רב יוסף לעולם אימא לך מים בודקין אותה והא אימור זכות תולה לה במאי קמיפלגי במתנוונה דרבי ו) דתנן רבי אומר זכות תולה במים המרים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף שהיא מתה באותה מיתה רב ששת סבר בין לרבי ובין לרבנן הויא מתנוונה ורב יוסף סבר לרבי הויא מתנוונה לרבנן לא הויא מתנוונה מתיב רב שימי בר אשי ז)ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר זכות תולה במים המרים ח)מדהה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ואתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שתלה להן זכות ואם איתא יש לה עדים במדינת הים נמי אתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שיש להן עדים במדינת הים לר' שמעון קאמרת לר' שמעון מדזכות לא תליא עדים נמי לא תלו מתיב ט)רב ואלו שמנחותיהן נשרפות האומרת

כי קא רמינן עליה בעל כרחיה. הכא הוה מצי למיפרך כדפריך לעסוק לתמר תלה מעתה נשמת לאחר ומת בלא בנים לא תתייבם **אשת** כהן **שנאנסה.** ול"ת מתני לה תני לה מתני' כהן שנאנסה. גיטין דף פ"ג מהלכות גירושין הלכה כב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קיט סעיף ה:

כה ב מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל' יב ופכ"ד מהל' אישות הל' יט) סמג לאוין קכו ועשין מה טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יח:

כו ג מיי' פ"ח מהלכות תרומות הלכה טו:

כז ד מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה כג:

כח א מיי' פ"א מהלכות גירושין הלכה כב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קיט סעיף ה:

כה ב מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל' יב ופכ"ד מהל' אישות הל' יט) סמג לאוין קכו ועשין מה טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יח:

כו ג מיי' פ"ח מהלכות תרומות הלכה טו:

כז ד מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה כג:

תום' שאנץ (המשך)

לא כהך משנה ראשונה דתניגן תמן בראשונה היו אומרים ג' נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני ומשני א"ר יהודה א"ר בן אפילו תימא כמשנה אחרונה ושאני הכא דאיכא רגלים לדבר. ומשמע דה"פ מתני' דקאמר שוברת כתובתה ויוצאה לא אתיא כמשנה ראשונה דהתם אמר דנוטלת כתובתה ומשני ר' בון אפי' תימא כמשנה אחרונה דקאמר התם דאינה אסורה לאכול בתרומה ואם תיקשי מכלתין דקאמר דאסורה לאכול בתרומה שאני התם דרגלים יש לדבר שהרי קינא לה ונסתרה. עי"ל דהא דקאמר התם דמותרת לאכול בתרומה היינו לרב ששת משום דמירי באנסין דאשת כהן דלא שכיחי אבל הכא מירי ברצון דכיון שקינא לה ונסתרה א"כ נבעלת ברצון ומ"ה אמרי' דאסורה לאכול בתרומה. ושבעלה בא עליה בדרך פי' דשוב אין המים בודקין אותה כדאמרי' ונקה האיש מעון שלא בא עליה לאחר שנאסרה לו האשה ההיא תשא את עונה אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו: **גמ'** ואנהר לן עיינין ממתני' סוטה שיש לה עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה דאמר קרא ועד אין בה ואע"ג דדרשי' לעיל דעד א' נאמן בסוטה ולסוטה ודאית שלא תשתה עוד מ"מ אין המקרא יוצא מידי פשוטו. ודרשי' ליה נמי הכי ועד אין בה הוא דאמר והביא האיש את אשתו וכל הפרשה הא יש בה עד אין המים בודקין אותה ואנהר לן עיינין ממתני' הביא לנו ראיה לדבריו ממתני' ואע"ג דהביא מן המקרא מ"מ קרא אינו ראיה כל כך דהא דרשינן לעיל לסוטה וראית ויש בה עד אחד לפנינו וללמד שלא תשתה ל"ת. אילימא מקמיה דתשתה זונה היא פ"ה פשיטא דאסורה בתרומה דהא תני לה האומרת טמאה אני ולא נהירא דא"כ הו"ל למפרך הא תנא ליה ברישא. אלא נ"ל זונה היא וקי"ל דזונה אסורה לאכול בתרומה כיון שנבעלה בעילת זנות כדאמרי' בפ' י' יוחסין תנא אלמנה וגרושה וחללה זונה בזמן שהן כסדר חייב על כל אחת ואחת וקאמר דההוא תנא אית ליה איסור מוסיף אבל איפכא כמו זונה וחללה וגרושה ואלמנה אינו חייב אלא אחת דאין כאן איסור מוסיף ואמאי לא כיון דאינה מותרת לאכול בתרומה אלא ש"מ דאסורה. וה"נ אמרי' לקמן פ' כשם תרומה נמי לא תיבעי שהרי עשאה ספק

תוספות שאנץ

מתני' אלו אסורות לאכול בתרומה. פי' אם היא אשת כהן האומרת טמאה אני לך וה"ה דאסורה לבעלה וכדתנן אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאה ולא דמי להתיא דתנן בפ' בתרא דנדרים בראשונה היו אומרים שלשה נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך. השמיר ביני לבינך נטולה אני מן הייהודים חזרו לומר האומרת טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה ואינה אסורה לבעלה דלמא נתנה עיניה באחר והכא לא חיישינן דשמא עיניה נתנה באחר. וי"ל דהיינו טעמא דהכא איכא רגלים בדבר שהרי קינא לה ונסתרה וליכא למיחש דשמא עיניה נתנה באחר ומ"ה כשאמרה טמאה אני נאמנת אבל התם ליכא רגלים לדבר וכשאומרת טמאה אני היא משקרת ושמא עיניה נתנה באחר ומהאי טעמא ניחא שפיר הא דקאמר התם בתר הכי דאמרה טמאה אני אוכלת בתרומה שלא תוציא לעז על בניה והכא קאמר דאסורה לאכול בתרומה בכל ענין דמשמע בין יש להם בנים בין אין להם אלא לאו משום דכאן שהיא ספק סוטה ואיכא רגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ויש בה חששא בכך ולכך היא נאמנת ואינה אוכלת בתרומה אבל התם ליכא רגלים לדבר. וכן נראה מתוך הירושלמי דקאמר התם על הך משנה מתני'